ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА БАНКАРСТВО
СЛУЖБА FRONT OFFICE

Сарајево, 19.09.2022. године

СЕДМИЧНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ТРЖИШТИМА 12.09.2022. – 16.09.2022.

Табела 1: Приказ кретања приноса на државне обвезнице

Приноси	Еврозона				САД				Велика Британија				Јапан			
	9.9.22	-	16.9.22		9.9.22	-	16.9.22		9.9.22	-	16.9.22		9.9.22	-	16.9.22	
2 године	1,33	-	1,53	↗	3,56	-	3,87	↗	3,05	-	3,14	↗	-0,08	-	-0,07	↗
5 година	1,54	-	1,64	↗	3,44	-	3,63	↗	2,99	-	3,13	↗	0,05	-	0,06	↗
10 година	1,70	-	1,76	↗	3,31	-	3,45	↗	3,10	-	3,14	↗	0,25	-	0,26	↗

Табела 2: Приказ кретања приноса на њемачке Bubillove

Доспијеће	Приноси			
	9.9.22	-	16.9.22	
3 мјесеца	0,489	-	0,548	↗
6 мјесеци	0,563	-	0,859	↗
1 година	0,993	-	1,187	↗

Граф 1: Приказ кривуља приноса државних обвезница

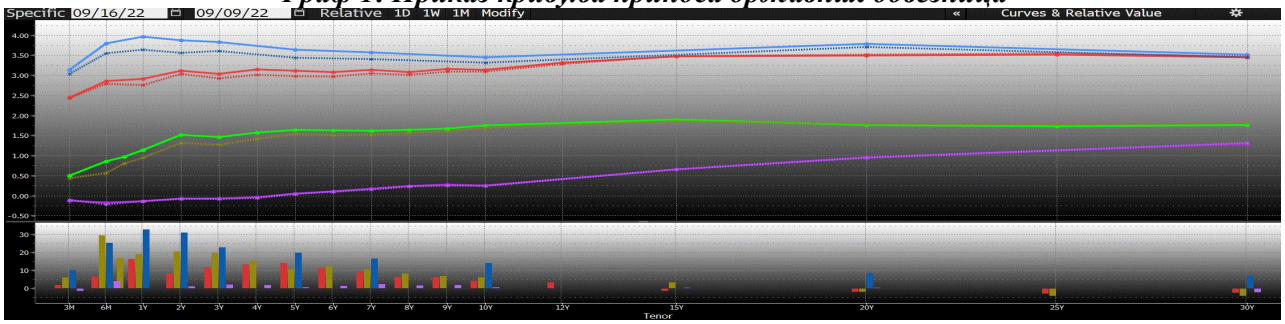

Граф приказује криве приноса Њемачке (зелена), САД (плава), Велике Британије (црвена) и Јапана (љубичаста) за периоде од 3 мјесеца до 30 година на дане 16.09.2022. године (пуне линије) и 09.09.2022. године (испрекидане линије). На доњем дијелу графа је приказана разлика између вриједности одговарајућих приноса на наведене датуме.

ЕВРОЗОНА

Након што је ЕЦБ претходно повећала каматне стопе, те након што су на тржишту и даље преовладавала очекивања даљег повећања каматних стопа ове институције, али и очекиваног наставка раста каматних стопа Феда, приноси обвезница еврозоне су наставили да биљеже раст. Раст је посебно био изражен на предњем дијелу криве приноса. Приноси њемачких двогодишњих обвезница су повећани за 21 базни поен, док су приноси десетогодишњих обвезница повећани за 6 базних поена у односу на претходну седмицу. Слична кретања забиљежена су код италијанских обвезница, те су приноси обвезница краћег доспијећа повећани за 17 базних поена, а приноси обвезница дуже рочности само за 1 базни поен. На крају прошле седмице објављени су финални подаци, којима су потврђени прелиминарни подаци рекордно високе инфлације од 9,1% у еврозони у августу.

Рojтерс је почетком седмице објавио да креатори монетарне политике ЕЦБ виде растући ризик потребе повећања референтне каматне стопе на 2% или више како би спријечили рекордно високу инфлацију, упркос могућности рецесије. Исти извор наводи да је могуће да се то деси уколико прве прогнозе инфлације за 2025. годину и даље буду изнад 2%, а које би требало да буду објављене у децембру. Главни економиста ЕЦБ Lane је потврдио потребу наставка повећања каматних стопа, те изјавио да је неуобичајено повећање каматних стопа у прошлој седмици (75 базних поена) било „адекватно“, али је сигнализирао да би будући кораци могли вјероватно да буду блажи у смислу наставка раста каматних стопа. Lane је и прије посљедње одржане сједнице

ЕЦБ био један од званичника који је заговарао већи број мањих појединачних повећања каматних стопа. Додао је да је кристално јасно да одговарајућа монетарна политика за еврозону мора наставити да узима у обзир да шок енергената и даље представља доминантни фактор инфлације. Изјаве осталих званичника ЕЦБ су указале на потребу даљег повећања каматних стопа, због могућности додатног убрзања стопе инфлације, али су и даље изражена различита мишљења о томе колико брзо и у којем обиму је потребно повећавати каматне стопе.
Њемачки институт Ифо је објавио да очекује да ће економија ове земље забиљежити контракцију у сљедећој години јер сматрају да ће драстичан раст цијена енергије, усљед рата у Украјини, угасити могућност опоравка након лоцкдowна уведених у пандемији. Тако је овај институт објавио нове прогнозе према којима очекује пад БДП-а у 2023. години за 0,3%, што представља знатну корекцију у поређењу са јуном када је очекиван раст БДП-а од 3,7%. За исти период прогнозе инфлације су повећане на 9,3%. Такође, Влада Француске је смањила прогнозе економског раста земље за сљедећу годину на 1% са раније очекиваних 1,4%, због поремећаја насталих енергетском кризом и због снажне инфлације са којом се суочавају становништво и пословни сектор.

Табела 3: Кретање економских индикатора за еврозону

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	**Индустријска производња – ЕЗ (Г/Г)**	**ЈУЛ**	0,0%	**-2,4%**	2,2%
2.	Индустријска производња – Италија (Г/Г)	ЈУЛ	-0,6%	-1,4%	-1,1%
3.	**Трговински биланс – ЕЗ (у милијардама EUR)**	**ЈУЛ**	-32,0	**-40,3**	-32,2
4.	Трговински биланс – Холандија (у милијардама EUR)	ЈУЛ	-	6,8	7,0
5.	Трговински биланс – Италија (у милијардама EUR)	ЈУЛ	-	-0,36	-2,51
6.	Биланс текућег рачуна – Њемачка (у милијардама EUR)	ЈУЛ	-	5,0	14,3
7.	Обим малопродаје – Финска (Г/Г) финал.	ЈУЛ	-4,9%	-4,5%	-3,7%
8.	Трошкови рада – ЕЗ (Г/Г)	II квартал	-	4,0%	4,2%
9.	ZEW индекс очекиваног повј. инвеститора – Њемачка	СЕП	-59,5	-61,9	-55,3
10.	**Стопа инфлације – ЕЗ (финал.)**	**АВГ**	9,1%	**9,1%**	8,9%
11.	Темељна стопа инфлације – ЕЗ (финал.)	АВГ	4,3%	4,3%	4,0%
12.	Стопа инфлације – Њемачка (финал.)	АВГ	8,8%	8,8%	8,5%
13.	Стопа инфлације – Француска (финал.)	АВГ	6,5%	6,6%	6,8%
14.	Стопа инфлације – Финска	АВГ	-	7,6%	7,8%
15.	Стопа инфлације – Аустрија (финал.)	АВГ	9,1%	9,3%	9,4%
16.	Стопа инфлације – Шпанија (финал.)	АВГ	10,3%	10,5%	10,7%
17.	Стопа инфлације – Италија (финал.)	АВГ	9,0%	9,1%	8,4%
18.	Стопа инфлације – Португал (финал.)	АВГ	9,4%	9,3%	9,4%
19.	Стопа незапослености – Холандија	АВГ	-	3,8%	3,6%

САД

Након посљедњег састанка FOMC-а који је одржан у јулу, подаци су показали да је економија САД отпорна, а инфлација широко распрострањена и упорна, чиме су појачане шпекулације о још једном повећању каматне стопе за 75 базних поена умјесто 50 базних поена. **Тржишни учесници у САД у потпуности очекују да ће Фед повећати референтну каматну стопу за још 75 базних поена на септембарској сједници,** што би било треће такво повећање од укупно четири пута, колико је Фед од почетка године повећао исту. Истовремено, постоји и вјероватноћа од 20% да би повећање референтне каматне стопе могло износи 100 базних поена. Евентуално повећање од 75 базних поена на септембарској сједници би значило да је Фед референтну каматну стопу од почетка године повећао за 3%, иако је инфлација и даље на нивоу који је више од четири пута изнад циљаних 2%. Према мишљењу инвеститора, креатори монетарне политике САД ће покушати да избјегну још веће повећање каматних стопа због ризика да би то могло изазвати рецесију у САД сљедеће године.
Стопа инфлације у САД је током августа повећана за 8,3% на годишњем нивоу, што је већи ниво раста од очекиваног (8,1%), али нижи у односу на претходни податак (8,5%). У истом периоду индекс потрошачких цијена који искључује цијене прехрамбених производа и енергената

је забиљежио раст по годишњој стопи од 6,3% (очекивано 6,1%, јулски податак 5,9%). Ово је уједно и највиши раст стопе темељне инфлације од марта ове године.

Табела 4: Кретање економских индикатора за САД

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Стопа инфлације (Г/Г)	АВГ	8,1%	8,3%	8,5%
2.	Стопа темељне инфлације (Г/Г)	АВГ	6,1%	6,3%	5,9%
3.	МБА апликације за хипотекарне кредите	9. сеп	-	-1,2%	-0,8%
4.	Индекс произвођачких цијена (Г/Г)	АВГ	8,8%	8,7%	9,8%
5.	Иницијални захтјеви незапослених за помоћ	10. сеп	227.000	213.000	218.000
6.	Континуирани захтјеви незапослених	3. сеп	1.478.000	1.403.000	1.401.000
7.	Малопродаја (М/М)	АВГ	-0,1%	0,3%	-0,4%
8.	Индустријска производња (М/М)	АВГ	0,0%	-0,2%	0,5%
9.	Искоришћеност капацитета	АВГ	80,2%	80,0%	80,2%
10.	Индекс располож. потрошача Унив. из Мигичена Р	СЕП	60,0	59,5	58,2

USD је апрецирао у односу на EUR, те је курс EURUSD забиљежио пад са нивоа од 1,0042 на ниво од 1,0016.

Граф 2: Кретање курса EURUSD током протекле седмице

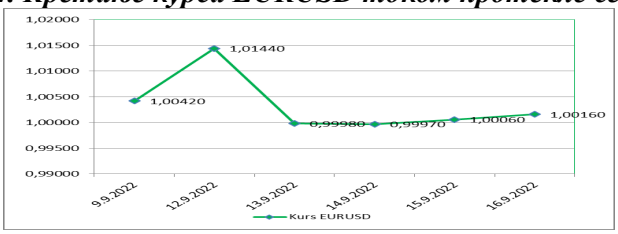

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

Економија Велике Британије у јулу је забиљежила слабији раст од очекивања, чиме се повећао ризик да се економија већ налази у рецесији, због наглог раста цијена енергије које штети потражњи за електричном енергијом, као и расту цијена материјала који погађају грађевински сектор. Према мишљењу економисте Jake Finneya, то би значило да Велика Британија улази у техничку рецесију први пут од укидања lockdowna. Британци морају развити дух „радикалне великодушности“ како би спријечили губитак живота због великих рачуна за гас и струју током ове зиме, упозорио је шеф Свјетског енергетског савјета.

Стопа незапослености у Великој Британији је смањена на најнижи ниво од 1974. године и то је углавном узроковано смањењем броја радне снаге, мада је било и других сигнала да се талас запошљавања у земљи смањује, што је додатно повећало забринутост BoE због растуће инфлације. Током протекле седмице објављени су подаци о инфлацији који су показали да је инфлација смањена први пут у посљедњих годину дана након што је пад цијена горива понудио неочекиване и вјероватно краткотрајне погодности за домаћинства и BoE. Међутим, економисти су упозорили да ће инфлација вјероватно достићи врхунац око 11% у октобру, када се примјени нова горња граница цијене енергената за домаћинства, те да ће се вјероватно споро смањивати због темељних притисака и нових владиних фискалних подстицаја.

Табела 5: Кретање економских индикатора за УК

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Индустријска производња (Г/Г)	ЈУЛ	1,9%	1,1%	2,4%
2.	Прерађивачка производња (Г/Г)	ЈУЛ	1,5%	1,1%	1,3%
3.	Услужни сектор (М/М)	ЈУЛ	0,4%	0,4%	-0,5%
4.	Захтјеви незапослених за помоћ	АВГ	-	6.300	-14.500
5.	ILO стопа незапослености (квартално)	ЈУЛ	3,8%	3,6%	3,8%
6.	Инфлација (Г/Г)	АВГ	10,0%	9,9%	10,1%
7.	Малопродаја (Г/Г)	АВГ	-3,7%	-5,4%	-3,2%

Током протекле седмице GBP је депрецирала у односу на EUR, па је курс EURGBP забиљежио раст са нивоа од 0,86666 на ниво од 0,87683. GBP је депрецирала и у односу на USD, па је курс GBPUSD смањен са нивоа од 1,1589 на ниво од 1,1420.

ЈАПАН

Сједница MPC BoJ ће се одржати 22. септембра, након које се очекује да ће BoJ наставити са масивним стимулансима разликујући се од осталих централних банака развијених земаља које убрзано пооштравају политику како би укротиле растућу инфлацију. Иначе, промјена монетарне политике BoJ би се могла десити и раније него што се очекује након што су саопштили да је раст цијена „привремен“, иако је много нижи од нивоа у САД и Великој Британији. Такође, очекује се да ће BoJ у складу са плановима завршити програм финансирања за ублажавање пандемије током овог мјесеца, као и да ће разговарати о прилагођавању смјерница које пандемију Ковид19 означавају као највећи економски ризик. Коначна одлука ће бити донијета на састанку BoJ на коме ће MPC BoJ пажљиво размотрити податке како би се осигурало да констатно велики број заражених вирусом у Јапану не доводи до оштрог пада економске активности у земљи, пренијели су извори. Економија Јапана се у другом кварталу повећала за 2,2% годишње, забиљеживши спорији опоравак од очекивања, због повећаног броја заражених Ковид19, ограничења у снабдијевању и растућих трошкова сировина који утичу на потрошњу и производњу.
Шеф одбора Либерално-демократске партије за финансијска питања Сатсуки Катајама је изјавила да Јапану недостају ефикасна средства у борби против нагле депрецијације JPY, пошто ће једнострано интервенисање на валутном тржишту вјероватно имати ограничен утицај на преокрет депрецијације JPY. Катајама је за Рojтерс изјавила да једнострана интервенција неће бити толико ефикасна у заустављању нагле депрецијације JPY подстакнуте разликама у каматним стопама између САД и Јапана. Додала је да би повећање ултраниских каматних стопа у Јапану било неразумно с обзиром на утицај који би то могло имати на 550 билиона JPY (3,84 билиона USD) банкарских зајмова у земљи.

Табела 6: Кретање економских индикатора за Јапан

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Поруџбине машинских алата (Г/Г) P	АВГ	-	10,7%	5,5%
2.	Индекс произвођачких цијена (Г/Г)	АВГ	8,9%	9,0%	9,0%
3.	Основне машинске поруџбине (Г/Г)	ЈУЛ	6,6%	12,8%	6,5%
4.	Индустријска производња (Г/Г) F	ЈУЛ	-1,8%	-2,0%	-2,8%
5.	Искориштеност капацитета (М/М)	ЈУЛ	-	2,4%	9,6%
6.	Трговински биланс (у милијардама JPY)	АВГ	-2.385,7	-2.817,3	-1.433.9
7.	Извоз (Г/Г)	АВГ	24,1%	22,1%	19,0%
8.	Увоз (Г/Г)	АВГ	46,9%	49,9%	47,2%
9.	Индекс услужног сектора (М/М)	ЈУЛ	-0,1%	-0,6%	-0,4%

JPY је током протекле седмице депрецирао у односу на EUR, те је курс EURJPY забиљежио раст са нивоа од 143,15 на ниво од 143,22. JPY је депрецирао у односу на USD, те је курс USDJPY забиљежио раст са нивоа 142,27 на ниво од 142,92.

НАФТА И ЗЛАТО

На отварању њујоршке берзе у понедјељак цијена једног барела сирове нафте је износила 86,79 USD (86,43 EUR).

Почетком седмице цијена нафте је биљежила благи раст под утицајем вијести да су се појавиле поједине препреке везане за иранске нуклеарне преговоре, могућности ембарга на руске пошиљке овог енергента, те и даље слабе понуде у поређењу са и даље снажном потражњом. Наредног дана цијена је благо смањена након што су објављени подаци о неочекиваном расту стопе инфлације у САД, што је сигнализирало да би Фед наредне седмице могао одлучити да још једном снажно повећа референтну каматну стопу. Значајнији раст цијене нафте забиљежен је средином седмице као посљедица повећаних очекивања везаних за замјену гаса нафтом ове зиме због високих цијена. Међународна агенција за енергетику (IEA) очекује да ће продубљивање економског успоравања и посрнула кинеска економија проузроковати заустављање глобалне потражње за овим енергентом у четвртом кварталу ове године. Већ наредног дана цијена нафте је забиљежила дневни пад од чак 4%, што је утицало на то да се цијена нафте нађе на најнижем нивоу у посљедњих седам дана управо због шпекулација о слабљењу глобалне тражње за нафтом, као и због даље апрецијације долара. Цијена нафте је током посљедња три мјесеца смањена за око ¼ углавном због страха од продуженог пада глобалне потражње за енергијом, иако нити један од глобалних аналитичара то не предвиђа. OPEC очекује раст цијене нафте између 2% и 3% током ове и наредне године.

На затварању тржишта у петак цијена једног барела сирове нафте износила је 85,11 USD (84,97 EUR), а у односу на претходну седмицу цијена је смањена за 1,94%.

Граф 3: Кретање цијене нафте током протекле седмице

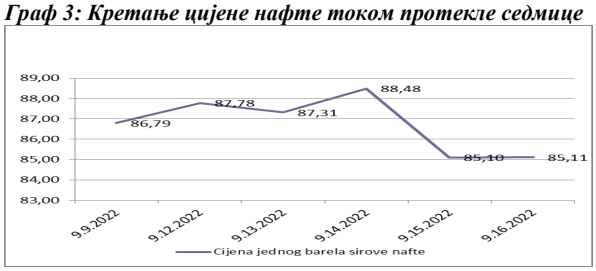

На отварању лондонске берзе метала у понедјељак цијена једне фине унце злата је износила 1.716,83 USD (EUR 1.709,65).

Током протекле седмице цијена злата је углавном имала тенденцију пада. Почетком седмице депрецијација USD утицала је на раст цијене злата, док су инвеститори били у ишчекивању података о инфлацији у САД, што је требало дати сигнале о даљем темпу раста референтне каматне стопе Феда. Након што су у уторак објављени подаци о инфлацији у САД који су указали на већу инфлацију од очекиване, дошло је до апрецијације USD, те је цијена злата смањена. Постепени пад цијене овог племенитог метала је настављен, те је у четвртак забиљежен најнижи ниво цијене од априла 2020. године, највећим дијелом под утицајем раста приноса на америчке обвезнице и јачања USD, а с обзиром на то да су прогнозе још једног агресивног повећања референтне каматне стопе Феда смањиле привлачност златних полуга инвеститорима. Цијена злата је током трговања у петак повећана под утицајем благе депрецијације USD, али је значајнији раст заустављен због очекиваног раста референтне каматне стопе Феда на састанку који се одржава у овој седмици.

Цијена злата је тренутно под утицајем очекивања одлуке Феда о даљем повећању референтне каматне стопе са циљем сузбијања инфлације. Уколико Фед донесе одлуку да повећа каматну стопу за 75 или за 100 базних поена на наредном састанку, извјесно је да ће злато забиљежити још један мјесечни пад цијене, што би био шести узастопни мјесец да цијена биљежи пад.

На затварању тржишта у петак цијена једне фине унце злата је износила 1.675,06 USD (EUR 1.672,38). Посматрано на седмичном нивоу цијена злата је смањена за 2,43%.

Граф 4: Кретање цијене злата током протекле седмице

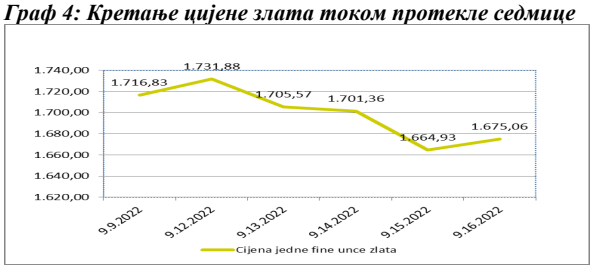

Припремили:
Служба Front Office
Одјељење за банкарство

Одрицање од одговорности (Disclaimer)
Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као посљедица кориштења или немогућности кориштења информација, материјала или садржаја, или за посљедице одлука донесених на бази њих.